

**ŠTUDIJSKI PROGRAM ZA
IZPOPOLNJEVANJE IZ BIBLIOTEKARSTVA
Smer IZPOPOLNJEVANJE IZ BIBLIOTEKARSTVA
ZA ŠOLSKE KNJIŽNIČARJE
(ŠPIK-Š)**

UNIVERZA V LJUBLJANI, FILOZOFSKA FAKULTETA

Predstavitve smeri študijskega programa:

Vse več učiteljev in učiteljic mora zaradi zmanjševanja števila učencev in učenk ter dijakov in dijakinj svoje delovne obveznosti opravljati izven svoje osrednje stroke oz. predmeta, npr. tudi v šolski knjižnici. Smer študijskega programa *Izpopolnjevanje iz bibliotekarstva za šolske knjižničarje ŠPIK-Š* je namenjena prav tem, saj ponuja učiteljem in učiteljicam, ki že imajo potrebno izobrazbo in strokovne izpite za opravljanje učiteljskega dela, dodatna znanja s področja šolskega knjižničarstva, da lahko kompetentno in odgovorno prevzamejo osnovna dela v šolskih knjižnicah.

1. Podatki o smeri študijskega programa

Smer študijskega programa za izpopolnjevanje iz bibliotekarstva *Izpopolnjevanje iz bibliotekarstva za šolske knjižničarje (ŠPIK-Š)* traja nekaj manj kot celo študijsko leto ter obsega skupaj 43 kreditnih točk in 268 kontaktnih ur.

2. Temeljni cilji smeri programa in strokovne kompetence

Temeljni cilj smeri študijskega programa za izpopolnjevanje iz bibliotekarstva ŠPIK-Š je, da udeležence in udeleženke seznanijo z delom v šolski knjižnici in jih usposobi za osnovna opravila v šolskih knjižnicah, to je knjižnicah osnovnih, srednjih in strokovnih šol, glasbenih šol, zavodov za usposabljanje mladine in dijaških domov.

Ta so po standardu za šolske knjižnice:

- oblikovati in vzdrževati knjižnično zbirko za podporo izvajanju vzgojno-izobraževalne dejavnosti šole;
- vzgajati in oblikovati učenca/učenko v bralca/bralco na vseh stopnjah njegovega/njenega razvoja;
- vzgajati in oblikovati učenca/učenko v uporabnika/uporabnico knjižničnega gradiva in informacijskih virov v knjižnici in izven nje;
- povezovati se z učitelji/učiteljicami in s strokovnimi delavci/strokovnimi delavkami na šoli za uspešno opravljanje zgornjih opravil ter za spremljanje in vrednotenje napredka učenca/učenke v vseh fazah njegovega/njenega vzgojno-izobraževalnega procesa.

Smer programa ne usposobi za izvajanje predmeta *Informacijsko opismenjevanje*, za katera je po veljavnih predpisih potrebna izobrazba druge stopnje iz bibliotekarstva.

Strokovne kompetence:

- Usposobljenost za osnovna dela v šolskih knjižnicah, za obdelavo gradiva in posredovanje informacij ter izbiro delovnih sredstev.
- Usposobljenost za promoviranje in razširjanje vpliva knjižnice in podobnih ustanov, ki se ukvarjajo z zbiranjem, shranjevanjem in posredovanjem informacij.
- Razumevanje in prepoznavanje informacijskih potreb glede na različne kriterije ter vpogled v ravnanje posameznika/posameznice pri iskanju in uporabi informacij, virov in storitev. Seznanjenost z različnimi vrstami uporabnikov/uporabnic glede na starost in druge značilnosti ter usposobljenost za delo z njimi. Usposobljenost za načrtovanje in izvajanje uporabniških študij.

- Razumevanje pojma informacijske pismenosti, procesov informacijskega opismenjevanja in vloge informacijskega strokovnjaka-knjižničarja pri njem.

3. Pogoji za vpis in merila za izbiro ob omejitvi vpisa

V smer študijskega programa za izpopolnjevanje iz bibliotekarstva *Izpopolnjevanje iz bibliotekarstva za šolske knjižničarje ŠPIK-Š* se lahko vpiše, kdor ima izobrazbo, pridobljeno po študijskem programu druge stopnje oziroma izobrazbo, pridobljeno po študijskem programu, po katerem se pridobi izobrazbo, ki v skladu z zakonom ustreza izobrazbi druge stopnje, ter izpolnjuje z zakonom in drugimi predpisi določene pogoje o stopnji in smeri izobrazbe za učitelja/učiteljico oz. svetovalnega delavca/svetovalno delavko v vzgoji in izobraževanju. Pod enakimi pogoji se lahko vpisujejo tudi kandidati in kandidatke, ki so končali izobraževanje v tujini.

Predvideno število vpisnih mest je 20. Prednost pri vpisu imajo kandidati/kandidatke z opravljenim strokovnim izpitom s področja vzgoje in izobraževanja. Če je teh kandidatov/kandidatk več, kot je razpisanih mest, so izbrani/izbrane glede na dosežene točke, izračunane na podlagi:

- trenutne zaposlitve v šolski knjižnici (30 %),
- delovnih izkušenj oz. delovne dobe v vzgojno-izobraževalnih zavodih (10 %) in šolski knjižnici (30 %),
- potrebe šole po šolskem knjižničarju oz. šolski knjižničarki (30 %).

V primeru, da sta dva ali več kandidatov/kandidatk iz iste šole, potem se v izbor uvrsti le kandidat/ka z največjim številom točk.

4. Merila za priznavanje znanj in spretnosti, pridobljenih pred vpisom v program

Udeležencem in udeleženkam se lahko priznajo pridobljeno znanje, usposobljenost ali zmožnosti, ki po vsebini in zahtevnosti v celoti ali deloma ustrezajo splošnim oziroma predmetnospecifičnim kompetencam, določenim s programom. Priznana znanje, usposobljenost ali zmožnosti se lahko upoštevajo kot merilo za izbiro ob omejitvi vpisa ali kot opravljena študijska obveznost. Udeleženec/udeleženka, ki prosi za oprostitev obveznosti, mora predložiti izvirnike dokazil o opravljenem izobraževanju. Odločitev o tem, katera »netipična spričevala« in portfolijo listine se upoštevajo pri priznanju tovrstnih usposobljenosti, je prepuščena Senatu FF, ki o tem odloča na predlog Oddelka za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. O priznavanju znanj, pridobljenih pred vpisom, na podlagi pisne prošnje udeleženca/udeleženke odloča Svet Centra za pedagoško izobraževanje FF na podlagi mnenja nosilca/nosilke predmeta oziroma mnenja Oddelka za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. Enako velja tudi za odločitve o upoštevanju delovnih izkušenj pri odločitvi o obsegu in številu diferencialnih predmetov/izpitov. Na smeri ŠPIK-Š se prizna največ 20 KT znanja, pridobljenega izven tega študijskega programa.

5. Načini in oblike izvajanja programa

Program za izpopolnjevanje bo izveden v organizaciji Oddelka za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo ter Centra za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Izvedbe bodo temeljile na aktivnih metodah v povezavi s praktičnimi izkušnjami. Število kontaktnih ur se bo lahko delno zmanjšalo oziroma nadomestilo s pripravo seminarских nalog, konzultacijami, samostojnim študijem in delom v e-učilnici.

6. Načini ocenjevanja

Načini ocenjevanja posameznih predmetov so določeni za vsak predmet posebej v učnih načrtih in obsegajo oblike od ustnih in pisnih izpitov, kolokvijev, seminarских nalog do projektov ipd. Ocenjevalna lestvica je 6–10 (pozitivno) oz. 5 (negativno); pri ocenjevanju se upošteva Statut Univerze v Ljubljani in izpitni režim Filozofske fakultete v Ljubljani.

7. Pogoji za dokončanje izpopolnjevanja

Udeleženci/Udeleženke zaključijo program za izpopolnjevanje, ko opravijo vse obveznosti, določene s programom in z učnimi načrti posameznih predmetov. Po zaključku programa izda fakulteta udeležencem in udeleženkam potrdilo o izpopolnjevanju v skladu z veljavnim univerzitetnim Pravilnikom o izdaji diplom in listin o izobraževanju. Ob zaključku študija udeleženci in udeleženke pridobijo javnoveljavno listino.

8. Zaposlitvene možnosti

Zaposlovanje v šolskih knjižnicah je urejeno s predpisi o zaposlovanju učiteljev/učiteljic in strokovnih delavcev/strokovnih delavk na šolah. Udeleženec/Udeleženka je po zaključku programa usposobljen/a za delo v šolskih knjižnicah. Opravlja lahko osnovne operacije pri nabavi, obdelavi, urejanju in izposoji gradiva v knjižnicah ter posredovanju informacij. Usposobljen/a je za nudenje informacij uporabnikom in uporabnicam šolskih knjižnic, knjižnic glasbenih šol in dijaških domov.

9. Predmetnik smeri študijskega programa

Izpopolnjevanje iz bibliotekarstva za šolske knjižničarje ŠPIK-Š:

Predmet	KT	P	S	V	D	KU	ŠO
Osnovni predmeti	29	90	50	24	0	164	870
Informacijski viri in storitve	5	12	8	0	0	20	150
Izgradnja knjižničnih zbirk	6	20	12	0	0	32	180
Književnost za bibliotekarje in založnike	3	16	0	0	0	16	90
Obdelava knjižničnega gradiva	6	14	10	16	0	40	180
Osnove bibliotekarstva in organizacija knjižnic	6	20	20	0	0	40	180
Sodobne informacijske sestavine knjižnične dejavnosti	3	8	0	8	0	16	90
Specialni predmeti	14	36	28	0	40	104	420
Informacijsko opismenjevanje in bibliopedagoško delo	8	20	12	0	40	72	240
Uporabniki informacijskih virov in storitev	3	8	8	0	0	16	90
Upravljanje knjižnic	3	8	8	0	0	16	90
Skupaj	43	126	78	24	40	268	1290

KT= kreditne točke; P = predavanja; S = seminarji; V = vaje; D = druge oblike dela; KU = kontaktne ure; ŠO = študijska obveznost (1 KT=30 ur) ŠO: za 60 KT 1800 ur; za 43 KT (= 71%) 1290 ur

10. Predstavitev posameznih predmetov

Informacijski viri in storitve (5 KT), nosilka: red. prof. dr. Polona Vilar

Udeleženec/Udeleženka programa se seznanja z informacijskimi viri in storitvami v knjižnicah in drugih informacijskih ustanovah. Usposobi se za uporabo in vrednotenje informacijskih virov. Spozna organizacijo in delovanje informacijskih služb. Seznan se z značilnostmi referenčnega pogovora in se usposobi zanj.

Izgradnja knjižničnih zbirk (6 KT), nosilec: red. prof. dr. Primož Južnič

Udeleženec/Udeleženka programa spozna značilnosti in pomen nabavne politike, različne pristope k upravljanju, izgradnji, uporabi in vrednotenju knjižnične zbirke ter postopke pridobivanja in dajanja v uporabo vseh vrst gradiva. Seznan se tudi z varovanjem knjižnične zbirke.

Književnost za bibliotekarje in založnike (3 KT), nosilec: izr. prof. dr. Andrej Blatnik

Predmet nudi pregled književnosti in njene recepcije od začetkov pisne kulture do sodobnosti. Združuje področje in metodološke principe literarne zgodovine in sociologije kulture, nadgrajuje srednješolsko

poznavanje zgodovine književnosti in temeljna besedila svetovne književnosti postavlja v zgodovinski in sodobni družbeni kontekst.

Obdelava knjižničnega gradiva (6 KT), izvajalka: doc. dr. Marija Petek

Udeleženec/Udeleženka programa spozna vrste knjižničnega gradiva. Razume vlogo in funkcijo knjižničnega kataloga. Nauči se pripravljanja knjižničnega gradiva za posredovanje javnosti, tj. pripravljanja opisov knjižničnega gradiva za posredovanje informacij v knjižničnih katalogih ter postopkov posredovanja dostopa do knjižničnega kataloga in knjižničnega gradiva. Seznan se z vrstami knjižničnega gradiva, spozna bistvo bibliografskega in kataložnega zapisa ter se ga nauči izdelati. Spozna postopke za shranjevanje gradiva, njegovega dajanja v uporabo in varovanja.

Osnove bibliotekarstva in organizacija knjižnic (6 KT), nosilec: red. prof. dr. Primož Južnič

Udeleženec/Udeleženka programa spozna organiziranost knjižnic in njihov družbeni položaj doma in po svetu. Spozna vlogo knjižnic v sodobni družbi doma in po svetu. Spozna tudi informacijske politike v Sloveniji in EU. Seznan se z domačimi zakoni in predpisi glede zbiranja, shranjevanja, urejanja in posredovanja informacij ter s področja avtorskega prava. Pri tem spozna tudi etična načela pri zbiranju, shranjevanju, urejanju ter posredovanju knjižničnega gradiva in drugih informacijskih virov.

Sodobne informacijske sestavine knjižnične dejavnosti (3 KT), nosilec: doc. dr. Jan Pisanski

Udeleženec/Udeleženka programa se seznan z delovanjem knjižnice kot osnove za načrtovanje avtomatizacije. Spoznavanje mednarodne standarde za sodelovanje knjižnic v informacijskih omrežjih in se seznan z različnimi primeri programskih orodij.

Informacijsko opismenjevanje in bibliopedagoško delo (8 KT), nosilka: red. prof. dr. Polona Vilar

Udeleženec/Udeleženka programa se seznan s pojmom informacijske pismenosti in njenih komponent. Spozna standarde in metode informacijskega opismenjevanja ter vidike bibliopedagoškega dela.

Uporabniki informacijskih virov in storitev (3 KT), nosilka: red. prof. dr. Polona Vilar

Razumevanje različnih vrst informacijskih potreb glede na različne kriterije, vpogled v ravnanje posameznika/posameznice pri iskanju informacij, uporabi informacijskih virov in storitev ter uporabi informacij.

Upravljanje knjižnic (3 KT), nosilec: red. prof. dr. Primož Južnič

Udeleženec/Udeleženka programa se usposobi za strokovno vodenje knjižnic vseh vrst. To vključuje poznavanje različnih postopkov pri vodenju in delovanju knjižnice ter ustrezno komuniciranje z osebjem v knjižnici ter financerji in drugimi ustanovami izven knjižnic.